

Handläggare
Robert Lundh
Telefon: 08-508 33 638**Till**
Utbildningsnämnden
2015-12-17

Ökad insyn i fristående skolor

Svar på remissen från kommunstyrelsen, dnr 001740/2015.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Tony Mufic
UtbildningsdirektörKatarina Arkehag
T.f. avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen har valt att rikta in sitt yttrande på de 15 förslagen om införandet av offentlighetsprincipen i fristående skolor.

Genomgående instämmer förvaltningen med de överväganden och förslag som finns i betänkandet. Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker samtliga förslag i utredningen, med undantag av ett förslag, där förvaltningen föreslår att nämnden avstår att yttra sig.

Ärendets beredning

Ärendet är berett inom avdelningen för ekonomi och styrning samråd med avdelningen för personal och kompetensförsörjning.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 19 juni 2014 att uppdra åt en särskild utredare att lämna förslag om hur offentlighetsprincipen i praktiken kan införas i fristående skolor och att göra konsekvensanalys av en sådan reglering. Bakgrunden till uppdraget är den sexpartiöverenskommelse inom ramen för Friskolekommittén som presenterades i maj 2013. Utgångspunkten ska vara att finna former för ett genomförande som inte onödigtvis ökar den administrativa bördan för skolorna, förvaltningarna och huvudmännen för

fristående skolor. En utgångspunkt är också att elevernas integritet ska skyddas. I uppdraget ingår även att överväga om det behöver göras någon ändring i sekretessregleringen och i så fall föreslå hur denna ändring bör se ut samt överväga om, och i så fall i vilken utsträckning, skollagens (2010:800) bestämmelser om kommuners insynsrätt och andra bestämmelser som gäller uppgifter och handlingar hos eller från fristående skolor fortfarande fyller en funktion om offentlighetsprincipen införs.

Ärendet

Förvaltningen har valt att rikta in sitt yttrande på de 15 förslagen om införandet av offentlighetsprincipen i fristående skolor som finns i betänkandet.

Handlingsoffentlighet i fristående skolor

Utredarens förslag: Vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter ska i tillämpliga delar gälla också handlingar hos huvudmännen för fristående skolor.

Vilken friskolenivå ska jämföras med myndighet?

Utredarens förslag: Huvudmän för fristående skolor ska vid tillämpningen av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) jämföras med myndigheter.

Samtliga huvudmän ska omfattas

Utredarens förslag: Handlingsoffentligheten ska gälla för samtliga huvudmän för fristående skolor.

Vad ska omfattas av handlingsoffentligheten?

Utredarens förslag: Bestämmelserna om handlingsoffentlighet ska omfatta all verksamhet som bedrivs av huvudmän i fristående skolor.

Lagteknisk lösning

Utredarens förslag: Rätten att ta del av allmänna handlingar hos huvudmän för fristående skolor ska regleras i en särskild bestämmelse i OSL.

Meddelarskydd i fristående skolor

Utredarens förslag: Bestämmelserna i 13 kap. 2 § OSL om meddelarskydd för anställda och uppdragstagare ska gälla även för anställda och uppdragstagare i fristående skolor.

Behöver materiella bestämmelser i offentlighetslagen och sekretesslagen ändras?

Utredarens bedömning: Några ändringar i de materiella bestämmelserna i OSL behövs inte.

Registrering av allmänna handlingar

Utredarens förslag: De fristående skolorna ska vara skyldiga att registrera sina allmänna handlingar. Det överläts åt huvudmännen för de fristående skolorna att ordna registreringen efter vad som är lämpligast för den egna verksamheten.

Tillgänglighet

Utredarens bedömning: Några särskilda bestämmelser om tillgänglighet bör inte införas för fristående skolor.

Överklagbara beslut

Utredarens förslag: Huvudmännens beslut om avslag på en framställning om utlämnande av allmänna handlingar ska kunna överklagas till domstol.

Arkivlagen

Utredarens förslag: Huvudmännen för fristående skolor ska tillämpa arkivlagens bestämmelser. De kommunala arkivmyndigheterna ska vara arkivmyndighet även för huvudmännen för fristående skolor och därmed ha tillsyn över dessa. Om huvudmans verksamhet upphör ska dennes arkiv överlämnas till arkivmyndigheten inom tre månader. Ett bemyndigande som möjliggör för kommunerna att meddela föreskrifter rörande arkiven införs.

Kommuners arkivering av betygshandlingar för elever i fristående skolor

Utredarens förslag: Bestämmelsen i 29 kap. 18 § skollagen om överlämnande av slutbetyg och betygsdokument till kommunerna ska upphävas.

Kommuners insynsrätt

Utredarens förslag: Bestämmelserna i skollagen om kommuners insynsrätt bör ändras så att insynsrätten i syfte att tillgodose allmänhetens behov av insyn tas bort.

Tystnadsplikt i enskilt bedriven verksamhet

Utredarens förslag: Bestämmelsen om tystnadsplikt i 29 kap. 14 § skollagen ska anpassas till att verksamheten hos en enskild huvudman omfattas av bestämmelserna i OSL.

Ikraftträdande

Utredarens förslag: Bestämmelserna om att offentlighetsprincipen ska gälla i fristående skolor bör träda i kraft den 1 juli 2017. Handlingar som kommit in till de fristående skolorna före denna dag ska inte omfattas av reformen.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen samtycker med utredarens samtliga förslag och bedömningar med undantag av ”Ikraftträdandet” där förvaltningen avstår att yttra sig eftersom förvaltningen inte kan bedöma relevansen i förslaget.

I betänkandet anges att en utredning tillsatts den 3 september 2015 om Offentlighetsprincipen i offentligt finansierad privat utförd vård och omsorg samt utbildning inom vissa skol- och utbildningsformer (dir. 2015:92).

Förvaltningen välkomnar denna utredning då den nuvarande utformningen av lagstiftningen som tillämpas vid tillsyns- och ansökningsärenden för fristående förskolor och pedagogisk omsorg är problematisk. I 30 kap. 27 § Offentlighets- och sekretesslagen (OSL), finns undantag gällande tillsynsverksamhet som bedrivs av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet, om intresset av allmän kännedom om förhållande som rör människors hälsa, miljön eller redligheten i handeln eller ett liknande allmänintresse har sådan vikt att uppgiften bör lämnas ut. Något sådant undantag finns inte för den tillsyn som kommunen genomför av fristående förskolor, fristående fritidshem eller enskilt driven pedagogisk omsorg. Det finns därmed juridiska hinder utifrån OSL för en kommun att genomföra sitt uppdrag och samtidigt tillmötesgå det allmänna intresset. Allmänheten har ett stort intresse i att få ta del av tillsynsmyndighetens verksamhet i form av till exempel tillsynsbeslut.

Förvaltningen menar att ett undantag liknande det ovan beskrivna även ska införas för tillsynsverksamhet genomfört av utbildningsnämnden av fristående förskolor, fristående fritidshem och enskilt driven pedagogisk omsorg. Det allmänna intresset väger, enligt förvaltningens mening, tyngre än den enskilda huvudmannens ekonomiska intresse som i dagsläget skyddas av aktuell bestämmelse.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker samtliga förslag i utredningen, med undantag av ett förslag, där förvaltningen föreslår att nämnden avstår att yttra sig.

Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bilaga

Remissunderlag från Skolroteln med sammanfattning av betänkandet